

1. AIVOT MYRSKYÄMÄÄN!

Ohjeita ideointiin ja tapoja työskentelyn aloittamiseen

Kuinka myrkky tuli maailmaan? Silloin joskus, kun maailma oli vielä uusi, kasvoi matalien lahtien varjoisissa vesissä eräs kasvi. Se oli vallannut paikat, joissa Choctaw intiaanit kylpivät ja uivat. Tämä köynnös oli erittäin myrkyllinen. Aina, jos sattui koskemaan kasviin, sairastui vakavasti ja kuoli. Köynnös kuitenkin piti Choctaw heimon ihmisistä ja sääli heitä. Se ei halunnut aiheuttaa niin paljon kärsimystä. Se ei voinut näyttäytyä heimolle, koska oli sen luonto kasvaa pinnan alla piilossa. Niinpä se päätti antaa myrkkynsä pois. Se kutsui kokoon pienten suokansojen, mehiläisten, ampiaisten ja käärmeiden päälliköt ja ilmaisi heille aikeensa. Nämä pienet olennot keskustelivat yhdessä köynnöksen tarjouksesta. Siihen asti niillä ei vielä ollut myrkkyä käytössään ja siksi ne tulivat usein toisten polkemiksi. Lopulta suokansojen edustajat olivat yksimielisiä siitä, että ottaisivat myrkyä vastaan ja jakaisivat sen keskenään. Ampiaisen puhui ensin. ”Otan pienen osan myrkystäsi”, se sanoi. ”Silloin voin puolustaa pesääni. Ennen kuin käytän myrkkyäni, varoitan kuitenkin ihmisiä surisemalla lähellä heidän korvaansa. Pidän myrkyä hännässäni.” Mehiläinen oli seuraava. ”Minäkin otan pienen osan myrkystäsi”, se sanoi. ”Käytän sitä puolustaakseni pesääni. Varoitan ihmisiä ennen kuin myrkytän heidät. Jos joutuisin kuitenkin käyttämään myrkkyäni, sen käyttäminen tappaisi myös minut, joten käyttäisin sitä harkiten.” Vesimokkasiini puhui. ”Otan osan myrkystäsi. Käytän sitä vain, jos ihmiset astuvat päälleni. Pidän sitä suussani ja kun ihmiset näkevät kuinka valkoinen se on, he tietävät, että minua pitää välttää.” Viimeisenä kaikista puhui kalkkarokäärme. ”Otan aimoannoksen myrkkyäsi”, se sanoi. Otan kaiken jäljellä olevan. Minäkin pidän sitä suussani. Ennen kuin käytän sitä, varoitan hännälläni. Intesha, intesha, intesha, intesha. Äänen kuullessaan ihmiset tietävät olevansa liian lähellä minua.”

(Caduto, Michael & Bruchac, Joseph. Keepers of the Animals. Native American Stories and Wildlife Activities for Children. 1991. Käännös Jaana Räsänen)

Taustatutkimus ja ideoiden hakeminen tapahtuu suunnitteluprosessissa samojen periaatteiden mukaan, oli suunnittelutehtävänä sitten valaisin tai koulun pihan viihtyisyyden parantaminen. Aluksi mietitään, mitä ollaan tekemässä. Miksi? Otetaan selvää, miten muut ovat aihetta tai suunnitteluongelmaa käsitelleet. Keskustellaan, jaetaan ajatuksia. Lähestytään aihepiiriä mahdollisimman monesta eri näkökulmasta, annetaan ajatusten lentää. Kirjoitetaan ja luonnostellaan alustavia ideoita. Ideoinnin apuna voidaan käyttää monenlaisia menetelmiä. Tärkeintä on pitää alkuvaiheessa mieli avoinna ja hyväksyä villitkin ratkaisuehdotukset. Sitten vain töihin, kokeilemaan ideoita käytännössä ja valitsemaan niistä toteutettava!

Ampiaisen myyttisenä olentona – eläytyminen

Tutki kirjoja, runoja, elokuvia... Millaisia satuja ja legendoja ampiaisesta on kerrottu? Miltä maailma näyttäisi ja tuntuisi, jos itse olisit ampiainen? Eläydy ampiaisen osaan ja kirjoita lyhyitä mielikuvituksen siivittämä katkelmia päivästäsi ampiaisena. Lue tarinoita toisille. Keskustele ja vertaile!

Ampiaisen elintavat – taustatutkimus

Tutki luontokirjoista ampiaisen ulkonäköä, elintapoja, pesän arkkitehtuuria ja paikkoja, joihin pesät on rakennettu. Tee tarkkoja havaintoja, kirjoita muistiinpanoja ja piirrä luonnoksia. Mitä kiinnostavaa löysit? Hienon rakenteen pesästä tai ampiaisen jalasta? Käyttääkö ampiainen pesänrakennusmateriaaleja tavalla, jota voisit jäljitellä? Löysitkö uutta tietoa? Kirjoita muistiin myös heränneet kysymykset ja syntyneet mielikuvat. Taustatutkimus voi antaa idean arkkitehtuuri- ja muotoilutyöskentelyyn.

Mitä tulee mieleen ampiaisesta – assosiointi

Tarinan mukaan ampiainen lentää suristen, kerää siitepölyä ja puolustautuu pistäen, jos sitä tai sen pesää uhataan. Tarkastele lähiympäristöäsi kaikilla aisteilla. Tutki myös kirjoja, lehtiä ja mainoksia. Mikä tuo mieleen ampiaisen? Miksi? Kirjoita tai piirrä muistilapuille asioita, joita mieleesi nousee. Kerää mainoksista kuvia, joissa on jotain ampiaismaista. Kiinnitä kuvat ja lappuset seinälle. Tutki syntynyttä assosiaatiokollaasia ja keskustele siitä toisten kanssa.

Ajatukset kiertoon – ideariihi

Jaa keksimiäsi ideoita toisten kanssa ideakorttien avulla. Istukaa yhdessä pöydän ympärille. Kullakin on pino kortteja vasemmalla puolellaan. Kortteihin kirjoitetaan ideoita mahdollisista ratkaisuksista ongelmaan, jota pohditaan. Kun olet kirjoittanut yhden idean korttiin, laitat sen pöydälle oikealle puolellesi, josta seuraava voi nostaa sinun korttisi ja kirjoittaa idean, joka tulee mieleen sinun ideastasi. Kun tarvitset uutta näkökulmaa, voit käydä läpi korttipinoa vasemmalla puolellasi, siellä on naapurisi kirjoittamia ehdotuksia suunnitteluongelmaan. Kirjoita kortteihin jatkoideoita, joita ehdotuksista tulee mieleen ja laita kortit taas kiertämään seuraavalle asettamalla ne oikeanpuoleiseen pinoon. Näin kortit kiertävät pöytää, ja niihin kertyy ideaketjuja. Hyvä, toteutettava idea voi löytyä mistä kortista tahansa tai jostain niiden yhdistelmästä.

